

SLOVARSKI OPISI POMENSKO OBČUTLJIVIH KATEGORIJ: KONEKTORJI IN SSKJ

Tatjana Balažic Bulc
Filozofska fakulteta, Ljubljana

UDK 811.163.6'374.81:81'42:811.163.6'322.2

Enojezični slovar je eden bistvenih pripomočkov za tvorbo besedil, zato mora z opisi posameznih poimenovalnih prvin uporabniku nuditi informacije o njihovi funkciji in rabi v različnih kontekstih. Pri tem je zagotovo najteže opisati pomensko občutljive kategorije, kot so konektorji, saj je njihov pomen odvisen ravno od konteksta. V prispevku primerjamo slovarske opise konektorjev v SSKJ z rezultati korpusne analize.

SSKJ, slovarski opisi, konektorji, korpusna analiza, jezikoslovni diskurz

Monolingual dictionaries are one of the fundamental aids for text production, so in the description of individual lexical items they need to offer users information concerning function and usage in different contexts. What is no doubt most difficult in this regard is to describe semantically sensitive categories such as connectors, as their meaning depends on the context itself. The article compares dictionary descriptions of connectors in the Dictionary of the Standard Slovene Language (SSKJ), with the results obtained through corpus analysis.

SSKJ (Dictionary of Standard Slovene Language), dictionary descriptions, connectors, corpus analysis, linguistic discourse

1 Uvod

Enojezični slovar je, kot pravi Vidovič Muha (2002: 60), »zbir poimenovanj, ki odsevajo pojmovni svet nosilcev določenega jezika,« in je kot tak eden bistvenih pripomočkov za tvorbo besedil, govornih ali pisnih, tako v prvem kot v tujem jeziku. Da pa bi lahko služil svojemu osnovnemu namenu, mora z jezikovnimi opisi posameznih poimenovalnih prvin uporabniku nuditi informacije o njihovi funkciji in rabi v različnih kontekstih, in sicer zlasti s kolokacijami in zgledi iz aktualnih avtentičnih besedil različnih besedilnih žanrov. Pri tem je zagotovo najteže opisati pomensko občutljive kategorije, saj je njihov pomen odvisen ravno od konteksta. V to skupino sodijo

tudi konektorji kot posebna kategorija logičnega povezovanja, ki jim v prispevku posvečamo posebno pozornost. Najprej bomo natančneje opredelili razumevanje konektorjev, v nadaljevanju pa predstavili nekatere izsledke preučevanja njihovih funkcij v jezikoslovnem diskurzu.¹

2 Konektorji kot pomensko občutljive kategorije

Pri opredeljevanju konektorjev (Balažic Bulc 2008, 2009) izhajamo iz predpostavke Hallidaya in Hasan (1976), da konektorji ustvarjajo vezi med deli besedila prek svojega pomena in funkcije, ki jo imajo v besedilu. Konektorje razumemo kot skupino tipičnih

¹ Raziskava je bila izvedena v okviru doktorske disertacije *Raba in funkcija konektorjev v jezikoslovnem diskurzu na primeru slovenščine in hrvaščine kot prvih in tujih jezikov* (mentorica prof. dr. Vesna Požgaj Hadži, somentor prof. dr. Vojko Gorjanc), Ljubljana, Filozofska fakulteta, 2008.

izrazov, ki v besedilu eksplicitno izražajo povezave med manjšimi besedilnimi segmenti ali pa vzpostavljajo organizacijsko strukturo besedila. Manjše besedilne segmente v raziskavi poimenujemo izjave, ki so kontekstualizirana in pomensko-skladenjsko zaokrožena enota jezikovne produkcije, bodisi govorne bodisi pisne (pod. tudi Schiffrin 1994), neodvisna od strukture, ki jo določa formalni stavek,² v zapisanih besedilih označen z veliko začetnico in piko.³

Kot je razvidno iz zgornje definicije, konektorji vzpostavljajo odnose na dveh ravneh. Na eni strani so konektorji, ki delujejo med izjavami oz. med seboj povezujejo dve sosednji izjavi, zato jih imenujemo konektorji povezovalci (zglede 1) (v nadaljevanju besedila KP), na drugi strani pa so konektorji, ki delujejo med deli besedila oz. organizirajo dele besedila v smiselno celoto, zato jih imenujemo konektorji organizatorji (zglede 2) (v nadaljevanju besedila KO).

[1] Najpogostejša vrsta determinologizacije je delna</i><i>\$in_KP_POV to velja tudi v primeru fizike.</i><i>Delno determinologizacijo je (prof-s-17)⁴

[2] interpretaciji, se lahko to repliko razume kot sprenevedanje.</i></o><o><i>\$In_KO_POV kako se udeleženci diskurza zavarujejo pred ne-sporazumom?</i><i>S p (prof-s-16)

- 2 V literaturi obstajajo različne definicije stavka. V prispevku ga opredeljujemo podobno kot Beaugrande in Dressler (1992), ki delni stavek razumeta kot enoto z najmanj enim samostalnikom ali samostalniško frazo in z ujemajočim se glagolom ali glagolsko frazo, stavek pa kot omejeno enoto z najmanj enim neodvisnim delnim stavkom.
- 3 Seveda konektorji ne povezujejo le dveh izjav, povežejo lahko tudi izjavo in kontekst. Rouchota (1996) navaja zgled *Tudi jaz bi morala na dieto*, pri čemer konektor tudi izjavo navezuje na kontekst *Peter tehta skodelico s kosmiči* in ne na kakšno predhodno izjavo.
- 4 Za lažje razumevanje korpusnih zgledov navajamo korpusne oznake, ki so izdelane v skladu z oznakami XML. Besedilo je najprej segmentirano na odstavke: oznaka </o><o> pomeni konec predhodnega in začetek novega odstavka in potem na manjše besedilne enote, tj. izjave, in sicer je začetek izjave označen z <i>, konec pa z </i>. Konektorji so v korpusu označeni z dvojno oznako, in sicer imajo spredaj znak \$, zadaj pa za spodnjo stično črto oznako za vrsto konektorja in funkcijo, ki jo v besedilu opravlja (npr. \$storej_KP_POJ pomeni, da gre za konektor povezovalec v funkciji pojasnjevanja). V besedilih so se konektorji pojavili v funkciji ilustriranja (ZGL), nasprotovanja (NAS), pojasnjevanja (POJ), povezovanja (POV), razlikovanja (RAZL), razvrščanja (RAZV), sklepanja (SKL) in utemeljevanja (UTEM). Na koncu vsakega zglede je naveden vir (npr. prof-s-17 pomeni, da je zgled iz korpusa prof-s, in sicer se nahaja v besedilu št. 17).

Vloga konektorjev pa ni le povezovanje sosednjih izjav ali delov besedila, temveč tudi vzpostavljanje interakcije med tvorcem in prejemnikom besedila. S svojim pomenom namreč napovedujejo odnose med sestavnimi deli besedila in s tem omogočajo lažje razumevanje besedila. To pomeni, da na eni strani tvorec besedila s konektorji vzpostavlja različne povezave med deli besedila, na drugi strani pa prejemnik z njihovo pomočjo gradi koherentne in pravilne miselne modele, pri čemer mora konektor v besedilu najprej prepoznati, nadalje razumeti njegove splošne funkcije in pogoje rabe ter opredeliti njegovo funkcijo v določenem besedilu. Ti procesi najpogosteje potekajo na nezavedni ravni, zlasti v prvem jeziku, medtem ko so v tujem jeziku odvisni tudi od stopnje znanja jezika (Goldman in Murray 1992).

3 Jezikovni opisi konektorjev v korpusu in SSKJ

Konektorje določa njihov pomen in funkcija v besedilu, zato jih je precej težko zajeti v slovarski opis. Slovarsko opisovanje pa dodatno otežujeta tudi njihova ambivalentnost in žanrska občutljivost. Kljub temu smo v raziskavi poskušali določiti funkcijske značilnosti posameznih konektorjev, in sicer v jezikoslovnem diskurzu kot enem od akademskih diskurzov. Rezultate smo nato primerjali z opisi

v Slovarju slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju besedila SSKJ).

3.1 Cilji in hipoteze raziskave

Z raziskavo smo poskušali ugotoviti morebitna odstopanja slovarskih opisov konektorjev v SSKJ od njihovega funkcijskega pomena v določenem besedilnem žanru. Iz izkušenj nam je namreč znano, da so v SSKJ, kljub funkcijski naravnosti, zlasti v smislu evropskega jezikovnozvrstnega funkcionalizma (Vidovič Muha 2000), funkcijski opisi precej nedosledni, včasih tudi pomanjkljivi, kot bo razvidno iz zgledov v nadaljevanju pa za razumevanje zahtevajo usposobljenega strokovnjaka. Podobno meni tudi Kosem (2006: 26), ko pravi, da največji problem SSKJ predstavlja definicijski jezik, »saj kot ciljnega uporabnika predvideva jezikovno nadpovprečno sposobno oz. materne govornice slovenščine«.

3.2 Metodologija

Raziskava je potekala v dveh delih. Posebej za namene raziskave je bil izdelan specializirani korpus PROF-S, zgrajen iz izvornih znanstvenih člankov, objavljenih v treh letnikih časopisa *Jezik in slovnica* (2003–2005), skupaj 19 člankov 23 avtorjev v obsegu 70.164 besed oz. pojavnic. Zaradi lažjega označevanja smo

v korpusu besedila najprej segmentirali na manjše enote, ki smo jih poimenovali izjave. Konektorje smo nato ročno označili in s programom Oxford WordSmith Tools 4.0 izračunali pogostnost njihovih pojavitev. Na ta način smo dobili listo vseh konektorjev, tako pojavnic, tj. število vseh konektorjev, kot različnic, tj. število različnih konektorjev. Vseh konektorjev je bilo 1.231, od tega 886 KP in 345 KO. Da bi se izognili individualnim značilnostim rabe konektorjev posameznih avtorjev, smo v nadaljnjo raziskavo vključili le tiste, ki imajo pojavnost 3+ in se pojavijo vsaj pri dveh avtorjih. Dobili smo število za raziskavo relevantnih konektorjev, in sicer jih je 1.165, od tega 838 KP in 327 KO. Podatki so prikazani v Tabeli 1.

Zaradi velikega števila konektorjev smo na podlagi statističnega izračuna določili 10 najpogostnejših konektorjev, ki smo jih v nadaljevanju natančno opisali glede na njihovo funkcijo v besedilu in jih v drugem delu raziskave primerjali z jezikovnimi opisi v SSKJ.

4 Rezultati in razprava

Med 10 najpogostnejšimi konektorji v korpusu PROF-S so konektorji *pa*, *npr.*, *torej*, *saj*, *tj.*, *tako*, *namreč*, *in sicer*, *zato* in *vendar* (gl. tabelo 2).

Tabela 1: Pogostnost konektorjev v korpusu PROF-S.

PROF-S	št. vseh K			št. relevantnih K		
	K	KP	KO	K	KP	KO
	1.231	886	345	1.165	838	327
K/1000 besed	17,5	12,6	4,9	16,6	11,9	4,7

Tabela 2: 10 konektorjev z najvišjo pogostnostjo v korpusu PROF-S.

konektor	funkcije	pojavnice skupaj	pojavnice KP	pojavnice KO
<i>pa</i>	pov, nas	184	152	32
<i>npr.</i>	zgl	151	0	151
<i>torej</i>	poj, skl	125	70	55
<i>saj</i>	utem	105	105	0
<i>tj.</i>	poj	76	76	0
<i>tako</i>	poj, zgl, skl	76	58	18
<i>namreč</i>	utem	70	70	0
<i>in sicer</i>	poj	50	50	0
<i>zato</i>	skl	49	42	7
<i>vendar</i>	nas	36	28	8
skupaj		922		

Kot je razvidno iz Tabele 2, predstavlja 10 najpogostnejših konektorjev z variantami 922 pojavnice, kar znaša skoraj 75 odstotkov vseh konektorjev v korpusu PROF-S.

Med 10 najpogostnejšimi konektorji imajo funkcijo pojasnjevanja štiri konektorji, ki jih glede na njihove lastnosti lahko razdelimo v dve skupini: v prvi skupini sta konektorja *torej* in *to je*, ki zlasti parafrazirata besedilo, pogosto tudi v obliki definicije, in ga tako pomensko zapirata, v drugi pa konektorja *tako* ter *in sicer*, ki samo dodatno pojasnjujeta argument iz prve izjave, včasih tudi s primerom, in besedilo pomensko odpirata. V besedilu nastopajo kot KP.

V funkciji sklepanja so trije konektorji, *torej*, *tako* in *zato*, ki imajo vlogo KO, *torej* in *zato* pa tudi KP. Med njimi ni večjih pomenskih razlik, v besedilu namreč napovedujejo sklepno misel argumenta, izrečenega v predhodni izjavi, oz. sekvence in pomensko odpirajo besedilo.

Utemeljevalna konektorja *saj* in *namreč* kot KP v besedilu napovedujeta podrobnejši

opis trditve v predhodni izjavi in sta pomensko prekrivna, razlikujeta pa se glede na pozicijo v izjavi. *Saj* se namreč vedno pojavlja v inicialni poziciji znotraj povedi, *namreč* pa zaseda sredinsko pozicijo in navadno sega prek meje povedi.

Tudi v funkciji nasprotovanja sta dva konektorja, in to v vlogi KP in KO. Oba izražata nizko stopnjo nasprotnosti, to pomeni, da se izjavi oz. sekvenci med seboj ne izključujeta, vendar pomensko nista prekrivni. Konektor *pa* namreč napoveduje le pomenski kontrast, medtem ko *vendar* relativizira vsebino predhodne izjave oz. sekvence.

V funkciji ilustriranja sta dva konektorja: *na primer* in varianta konektorja s *tako*, tj. *tako na primer*, ki sta med seboj pomensko prekrivna, oba v besedilo vpeljujeta zgled.

V funkciji povezovanja je na lestvici 10 najpogostnejših en sam konektor, tj. *pa*, ki ima v besedilu vlogo KP in KO ter napoveduje dodatne izjave o istem nanosniku oz. to-piku.

Zaradi obsežnosti raziskave bo v prispevku predstavljen samo njen delček, in sicer podrobnejši opis najpogostnejših pojasnjevalnih konektorjev: *torej*, *to je* (*tj.*), *tako* ter *in sicer*. Konektorji so v nadaljevanju razvrščeni glede na pogostnost pojavitev v funkciji pojasnjevanja.

4.1 Pojasnjevalni konektor *tj.*

Pojasnjevalni KP *tj.* (65 pojavnic) napoveduje dodatno pojasnilo argumenta v prvi izjavi, in sicer v obliki parafraze, tj. z drugimi besedami ponovljene misli iz prve izjave oz. po Beaugrandu in Dresslerju (1992) ponovno uporabljene vsebine, vendar z novimi izrazi (zgleđ 3). Parafraza je v teh primerih pogosto tudi definicija določenega termina (zgleđ 4), kar je po vsej verjetnosti posebna značilnost znanstvenega diskurza. O tem podobno tudi Gorjanc (1998a), ki nadaljuje, da gre v tem primeru za poseben tip besedilnega povezovanja, ki besedilo zapira in ne omogoča možnosti razvoja besedilne teme.

[3] 1 po izdelavi slovarja, ki bi bil namenjen posebni skupini uporabnikov, </i><i>\$tj._KP_POJ tujcem, ki se učijo slovenščino kot drugi/tuji jezik, \$saj_K (prof-s-11)

[4] </i><i>Za tujce je pomembno tudi poznavanje sporazumevalnih vzorcev, </i><i>\$tj._KP_POJ predvidljivih načinov, kako z jezikovnimi sredstvi navezati stik, vo (prof-s-11)

Njegova nekratična varianta je konektor *to je* (11 pojavnic), ki se v korpusu pojavlja precej bolj poredko (zgleđ 5).

[5] sestavljajo skupaj z glagolskim jedrom polavtomatizirane besedne zveze, </i><i>\$to je_KP_POJ zveze, ki praviloma po govornem dejanju ne razpadejo (SLP: 75, (prof-s-01)

V SSKJ je zveza *to je* oz. *tj.* navedena kot eden od pomenov zaimka *ta* v samostalniški rabi z razlago, da uvaja drugačno, ustreznejšo izrazitev, opredelitev česa (zgleđ 6), z enim primerom pa je zastopana tudi pri glagolu *biti* v osebni rabi, ki izraža istost ali enakost (zgleđ

7). Slovarski opis se torej pojavi pri obeh sestavinah frazeologiziranega konektorja, vendar pri vsaki z drugačnim slovarskim opisom.

[6] Prišel je sam, **to je** [tj.] brez družine in sorodnikov.

[7] Pride jutri, **to je** v torek.

Za uporabnika je problematična predvsem slovarska uvrstitev konektorja *to je* v geslo *ta*. Zaimek *to je* v frazeologiziranem konektorju *to je* namreč izgubil svoj zaimenski pomen in v besedilu nima vloge samostojne deiktične anafore, zato je vprašanje, če bi povprečni uporabnik opis v slovarju sploh našel.

4.2 Pojasnjevalni konektor *in sicer*

Pojasnjevalni KP *in sicer* (50 pojavnic) povezuje dve izjavi, od katerih druga dodatno pojasni argument iz prve izjave, vendar je, za razliko od konektorja *tj.*, ne parafrazira in prav tako pomensko ne zapira besedila, temveč ga odpira (podobno tudi Gorjanc 1998a) (zgleđ 8).

[8] K analizi nesporazumov pristopam iz jezikovnopragmatičnega stališča, </i><i>\$in sicer_KP_POJ izhajam iz teorije govornih dejanj, ki ima korenine v filozofiji (prof-s-16)

Pojasnjevalnemu KP *in sicer* ustreza enaka zveza v SSKJ, ki je, podobno kot konektor *to je*, navedena pri obeh njenih sestavinah, pri geslu *sicer* in pri geslu *in*, tokrat v obeh primerih z enakim opisom: za dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega (zgleđ 9).

[9] Kmalu se bodo pripeljali, **in sicer** iz te smeri.

Pri geslu *in* je ob njem kot zveza z enakim pomenom navedena tudi zveza *in to*, vendar ima v naši raziskavi precej nižjo pojavnost (4 pojavnice), iz česar lahko sklepamo, da konektorja, vsaj kar se tiče rabe v akademskem diskurzu, nista povsem enakovredna.

4.3 Pojasnjevalni konektor *tako*

Pojasnjevalni KP *tako* (45 pojavnic) povezuje dve izjavi, od katerih druga pojasni

argument v prvi izjavi (zgleđ 10) oz. ga natančneje opredeli, najpogosteje s primerom (zgleđ 11). Iz zgleđev je tudi razvidno, da, za razliko od konektorja *to je*, konektor *tako* besedilo pomensko odpira.

[10] so prepričani, da jih obvladajo, in jih po potrebi ponavljajo. </i><i>\$Tako_KP_POJ se izognejo napakam in obenem kompenzirajo primanjkljaj v las (prof-s-10)

[11] je očitna težnja po hiperboli in antilitotii. </i><i>V ilokucijskih pomenih se \$tako_KP_POJ odraža specifičen, italijanski slog družbene interakcije, kamor spada (prof-s-09)

Nekoliko drugačen pomen ima pojasnjevalni konektor *tako da* (9 pojavnic), ki se rabi samo za pojasnjevanje argumenta in besedilo pomensko zapira (zgleđ 12).

[12] <i>Spreminjanje sintagmatskih lastnosti v smislu spreminjanja dinamične/statične <OP> (splošne ali specifične)</OP> razmernosti \$pa_KO_NAS lahko sproži tudi spremembo paradigmatičnih lastnosti. </i><i>\$tako da_KP_POJ so strukturoskladenjsko oz. oblikoslovnoskladenjsko najbližje povedkovniški rabi izpridevniški prislovi; </i><i>to eksplicitno potrjuje tudi sodobno češko jezikoslovje. </i> (prof-s-19)

V SSKJ je prislov *tako* predstavljen v številnih pomenih. Pojasnjevalnemu KP *tako* ustreza zlasti zgleđ pri pomenu Č v II. sklopu: z oslavljenim pomenom, za piko ali podpičjem (zgleđ 13), pri čemer ni povsem jasno, kaj naj bi pomenil oslavljeni pomen. Varianta *z in* se pojavi le naključno pri nekaj zgleđih (npr. pri geslu *gem*, zgleđ 14). Zveza *tako da* je predstavljena v 1. pomenu II. sklopa, in sicer v vezniški rabi med členi v stavku za uvajanje načinovnega odvisnega stavka, ki izraža posledico, vendar je iz zgleđa razvidno, da v tem primeru ne gre za podredno razmerje, temveč za dve samostojni pomenski enoti, od katerih druga dodatno pojasni prvo (zgleđ 15).

[13] Opisal bom nekatere poklice. **Tako** bom analiziral, ko pride na vrsto, tudi kmeta.

[14] Zmagal je v vseh gemih **in tako** osvojil prvi niz.

[15] Grdo piše, **tako da** njegove pisave ni mogoče brati.

Iz teh zgleđev je povsem očitno, da so mnogofunkcijski leksemi v SSKJ slovarsko izpeljani iz strukturnega razmerja funkcije, medtem ko so informacije glede besedilne funkcije razpršene, večinoma se pojavljajo le v zgleđih.

4.4 Pojasnjevalni konektor *torej*

Pojasnjevalni KP *torej* (28 pojavnic) povezuje dve izjavi, od katerih druga dodatno pojasnjuje argument v prvi izjavi, navadno v obliki parafraze (zgleđ 16 in 17).

[16] <i>Izbira strukturalnega leksikalnopomenoslovnega izhodišča je vezana na prevladujoči tip razlagalnih slovarjev. </i><i>ki v razlagah slovarskih pomenov odražajo aristoteljansko spoznavno načelo, vključujoč kategoriji genus proximum in differentia specifica. </i><i>\$torej_KP_POJ kategoriji, ki imata v strukturalnem modelu slovarskega pomena svo (prof-s-01)

[17] njem sporazumevalnih namenov v konkretnih jezikovnih položajih. </i><i>odkriva \$torej_KP_POJ smisel izrekov. </i><i>26 </i><i>slovar \$pa_KP_NAS je. </i><i>\$v nasprotju s tem_K (prof-s-11)

Varianta pojasnjevalnega KP *torej* je nefrazeologizirani KP *in [torej]* (3 pojavnice), ki je pomensko bližje pojasnjevalnemu KP *tako*, saj pojasnjuje argumente v prvi izjavi brez parafraz, vendar za razliko od *tako* pomensko zapira besedilo. V vseh primerih se v nefrazeologizirano zvezo vriva glagol *biti* (zgleđ 18).

[18] zeme s primero v kontrolni skupini razumemo kot napako oz. nedoslednost </i><i>\$in [torej]_KP_POJ **bi torej** ti frazemi po merilih SSKJ morali biti označeni z ek (prof-s-08)

V SSKJ je *torej* zastopan kot prislov in kot veznik z različnimi pomeni. Pojasnjevalnemu KP *torej* ustreza 2. pomen pri vezniku, kjer se *torej* uporablja z oslavljenim pomenom za dopolnjevanje, pojasnjevanje prej povedanega (zglede 19) in je zamenljiv, podobno kot v naši raziskavi, z zvezo *to je*.

[19] Predstava bo prvega, **torej** v nedeljo.

Tudi v tem primeru ni povsem jasno, kaj pomeni zveza z oslavljenim pomenom.

5 Zaključek

Rezultati raziskave so pokazali, da slovarski opisi konektorjev v SSKJ večinoma ne vključujejo podatkov o njihovih besedilnih funkcijah oz. jih vključujejo zelo nesistematično. To pomeni, da so posamezni pomeni gesel opisani predvsem skladenjsko, informacije o besedilnih funkcijah pa so podane le v posameznih primerih in so precej razpršene. Vendar na ravni konektorjev skladenjski opisi ne zadoščajo, saj je iz natančnejše analize razvidno, da konektorji v besedilu nimajo skladenjske vloge ali, z drugimi besedami, v stavku nimajo vloge stavčnega člena ali njegovega dela (pod. tudi Velčič 1987, Schlamberger Brezar 1998, Smolej 2004). Skladenjski opisi pomenov v priročnikih pa so problematični vsaj še iz dveh razlogov. Prvič, od uporabnika zahtevajo visoko jezikoslovno kompetentnost, torej so namenjeni le strokovnjakom, ki se s tem področjem tudi ukvarjajo, in drugič, uporabniku ne podajo informacij o tem, kdaj in kako naj določeno jezikovno strukturo uporabi v komunikaciji, kar naj bi bil po našem mnenju osnovni namen jezikovnih priročnikov tako za uporabnike prvega kot za uporabnike tujega jezika.

Literatura

BALAŽIČ BULC, Tatjana, 2008: *Raba in funkcija konektorjev v jezikoslovnem diskurzu na primeru slovenščine in hrvaščine kot prvega in tujega jezika*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

- BALAŽIČ BULC, Tatjana, 2009: *Torej, namreč, zato ... o konektorjih. Raba in funkcija konektorjev v slovenskem in hrvaškem jezikoslovnem diskurzu*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- BEAUGRANDE, Robert Alain de, DRESSLER, Wolfgang Ulrich, DERGANČ, Aleksandra, MIKLIČ, Tjaša, 1992: *Uvod v jezikoslovje*. Ljubljana: Park.
- GOLDMAN, Susan R., MURRAY, John D., 1992: Knowledge of Connectors as Cohesion Devices in Text: A Comparative Study of Native-English and English-as-a-Second-Language Speakers. *Journal of Educational Psychology* 84/4. 504-519.
- GORJANC, Vojko, 1998a: *Besedilnoslovni vidiki slovenskega znanstvenega jezika*. Magistrsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- GORJANC, Vojko, 1998b: Konektorji v slovničnem opisu znanstvenega besedila. *Slavistična revija* 46/4. 367-388.
- HALLIDAY, M. A. K., HASAN, Ruqaiya, 1976: *Cohesion in English*. London-New York: Longman.
- KOSEM, Iztok, 2006: Definijski jezik v Slovarju slovenskega knjižnega jezika s stališča sodobnih leksikografskih načel. *Jezik in slovstvo* 51/5. 25-45.
- ROUCHOTA, Villy, 1996: Discourse connectives: what do they link? *UCL Working Papers in Linguistics* 8. 1-15.
- SCHIFFRIN, Deborah, 1994: *Approaches to discourse*. Oxford-Cambridge: Blackwell.
- SCHLAMBERGER BREZAR, Mojca, 1998: Vloga povezovalcev v diskurzu. *Jezik za danes in jutri*. Ljubljana: DZUS. 194-202.
- SMOLEJ, Mojca, 2004: Členki kot besedilni povezovalci. *Jezik in slovstvo* 49/5. 45-57.
- VELČIČ, Mirna, 1987: *Uvod u lingvistiku teksta*. Zagreb: Školska knjiga.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 2000: *Slovensko leksikalno pomenoslovje*. Govorica slovarja. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 2002: Govorica slovarja. Jesenšek, Marko (ur.): *Zbornik slavističnega društva Slovenije 12*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 60-69.